

דְּאֵתְפַרְשָׁנָא בְּלַחֹד בְּאֵתֵר דָּא, אֲצִטְרִיכְנָא
לְאַסְתַּכְּלָא בְּרִגְזוֹ דְּעֵלְמָא.

וְמָה לַעֲשׂוֹת לָךְ הַיֵּשׁ לְדַבֵּר לָךְ אֶל הַמֶּלֶךְ אוֹ
אֶל שַׂר הַצָּבָא. (מלכים ב' ד') וְכִי מֶלֶךְ דָּא לְמָה
אֲצִטְרִיכָא לְגַבֵּי אֲתָתָא, דְּלֹא נִפְקַת וְלֹא אִזְלַת וְלֹא
עָאֲלַת בְּהִיכְלָא דְּמַלְכָּא. אֲלָא, יוֹמָא דָּא הוּא גְרִים,
דְּכָל בְּנֵי עֵלְמָא יִתְבִּין (נ"א קנימין) בְּדִינָא, וּבְהִיחֵוּא
יוֹמָא אֲקָרִי קְדָשָׁא בְּרִידָּהּ הוּא מֶלֶךְ. הַמֶּלֶךְ
הַמְּשַׁפֵּט. אָמַר לָהּ, אִי אַתְּ אֲצִטְרִיךְ לָךְ לְגַבֵּי
מַלְכָּא עֲלָתָה, עַל עוֹבְדֵין דֵּי בִידָּהּ.

וְהֵאֱמַר בְּתוֹךְ עַמֵּי אֲנִי יִשְׁבֶּת. מָאי קָאֲמַרְתָּ.
אֲלָא בְּשַׁעֲתָא (נ"א בזמנא) דְּדִינָא תְּלִיָא
בְּעֵלְמָא, לָא יִתְפַרְשׁ בַּר נָשׁ בְּלַחֹדוֹי, וְלֹא יִתְרַשֵּׁים
לְעִילָא, וְלֹא יִשְׁתְּמוֹדְעוֹן בֵּיהּ בְּלַחֹדוֹי, דְּהֵא בְּזַמְנָא

לשון הקודש

הָעוֹלָם יוֹשְׁבִים (עומדים) בְּדִין, וּבְאוֹתוֹ יוֹם
נִקְרָא הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מֶלֶךְ. הַמֶּלֶךְ
הַמְּשַׁפֵּט. אָמַר לָהּ, אִם אַתְּ צְרִיכָה
בְּשִׁבִילָךְ אֲצֵל הַמֶּלֶךְ הָעֲלִיזוֹן עַל
הַמַּעֲשִׂים שְׂבִיבִידָּךְ?

וְהֵאֱמַר בְּתוֹךְ עַמֵּי אֲנִי יִשְׁבֶּת. מָה
אָמַרְתָּ? אֲלָא בְּשַׁעֲתָא (בזמן) שְׁהַדִּין תְּלוּי
בְּעוֹלָם, שְׁלֹא יִפְרַד אָדָם לְבִדּוֹ, וְלֹא
יִהְיֶה רְשׁוּם לְמַעְלָה וְלֹא יִפְרִיזוּ אוֹתוֹ

בְּדִינֵי הָעוֹלָם, שֶׁהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא דִּן
בַּיּוֹם הַזֶּה אֶת הָעוֹלָם. וּמִשׁוּם שֶׁנִּפְרַדְתִּי
לְבַד בְּמָקוֹם זֶה, הֲצִטְרַכְתִּי לְהַסְתַּכֵּל
בְּרִגְזוֹ שֶׁל הָעוֹלָם.

וְמָה לַעֲשׂוֹת לָךְ הַיֵּשׁ לְדַבֵּר לָךְ אֶל
הַמֶּלֶךְ אוֹ אֶל שַׂר הַצָּבָא, וְכִי דַבֵּר זֶה
לְשֵׁם מָה הָאִשָּׁה צְרִיכָה, שֶׁהִרִי אִיגָה
יוֹצֵאת וְלֹא הוֹלֶכֶת וְלֹא נִכְנָסֶת לְהִיכַל
הַמֶּלֶךְ? אֲלָא יוֹם זֶה הִנֵּה גֹרָם, שְׂכָל בְּנֵי

(אחרא) דְּדִינָא תְּלִיָא בְּעֵלְמָא, אֵינּוּן דְּאַשְׁתְּמוּדְעוּן
 וְרִשְׁיֻמִּין בְּלַחֲוֹדֵיהוּ, אַף עַל גַּב דְּזַכָּאִין אֵינּוּן, אֵינּוּן
 אַתְּפָסֵן בְּקַדְמִיתָא. וְעַל דָּא, לָא לְבַעֵי לִיהּ לְאֵינִישׁ,
 לְאַתְּפָרְשָׁא מִפִּין עֲמָא לְעֵלַם, דְּבִכָּל זְמָנָא רַחֲמֵי
 דְּקוּדְשָׁא בְּרוּךְ הוּא עַל עֲמָא פְּלִהוּ בְּחַד. (וְלֹא לְבַעֵי
 לִיהּ לְאֵינִישׁ לְאַתְּפָרְשָׁא מִן עֲמָא לְעֵלַם) וּבְנֵינִי כִּךְ אֲמַרְתָּ, בְּתוּךְ
 עַמִּי אָנֹכִי יִשְׁבֶּת, וְלֹא בְּעֵינָא לְאַתְּפָרְשָׁא מִנֵּיהוּ,
 כִּמָּה דְּעַבְדְנָא עַד יוֹמָא דִּין.

וַיֹּאמֶר גִּיחְזִי אֲבָל בֵּן אֵין לָהּ וְגו'. אָמַר לָהּ
 אֱלִישֶׁע. הָא וּדְאִי שְׁעַתָּא קִיּוּמָא, דִּהָא
 יוֹמָא גָרִים. וַיֹּאמֶר לְמוּעַד הַזֶּה כָּעַת חֲיָה אֶתְּ
 חוּבְקַת בֶּן. וַתַּהַר הָאִשָּׁה וַתֵּלֵד בֶּן לְמוּעַד הַזֶּה
 כָּעַת חֲיָה אֲשֶׁר דְּכָר אֵלֶיהָ אֱלִישֶׁע. לְמוּעַד וּדְאִי
 לְבַתָּר מִית. מָאִי טַעְמָא מִית. אֲלָא בְּנִין דְּאַתִּי הֵב

לשון הקודש

היום הזה.

וַיֹּאמֶר גִּיחְזִי אֲבָל בֵּן אֵין לָהּ וְגו'. אָמַר
 לָהּ אֱלִישֶׁע, הֲרִי וּדְאִי שְׁהַשְׁעָה עוּמְדַת,
 שְׁהַרִי הַיּוֹם גָּרִים. וַיֹּאמֶר לְמוּעַד הַזֶּה
 כָּעַת חֲיָה אֶתְּ חֻבְקַת בֶּן. וַתַּהַר הָאִשָּׁה
 וַתֵּלֵד בֶּן לְמוּעַד הַזֶּה כָּעַת חֲיָה אֲשֶׁר
 דְּכָר אֵלֶיהָ אֱלִישֶׁע. לְמוּעַד וּדְאִי. אַחַר
 כִּךְ מִת. מָה הַטַּעַם מִת? אֲלָא מִשּׁוּם
 שְׁנַתֵּן לָהּ וְלֹא לְבַעֲלָהּ. וְנִקְשֶׁר מִמְּקוֹם

לְבַדוֹ, שְׁהַרִי בְּזִמְנָא וְאַחַר שְׁהַדִּין תְּלִיָּו
 בְּעוֹלָם, אוֹתָם שְׁרִשׁוּמִים וְנוֹדְעִים לְבָדָם
 – אַף עַל גַּב שְׁהַם צְדִיקִים, הֵם גְּתַפְסִים
 בְּרֵאשׁוּנָה. וְעַל כִּךְ לֹא צְרִיךְ לְאָדָם
 לְהַפְרֵד מִן הָעַם לְעוֹלָם, שְׁבִכָּל זְמַן
 רַחֲמֵי הַקּוּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא עַל הָעַם כְּלָם
 בְּאַחַד. (וְאֵין צְרִיךְ הָאָדָם לְפָרֵשׁ מִן הָעַם לְעוֹלָם) וְלִבְנֵי
 אֲמַרְתָּ בְּתוּךְ עַמִּי אָנֹכִי יִשְׁבֶּת, וְלֹא
 רוּצָה לְהַפְרֵד מֵהֶם, כְּמוֹ שְׁעַשִׂיתִי עַד

לָהּ, וְלֹא לְבַעֲלָהּ. וּמֵאַתֶּר דְּנוֹקְבָא אֶתְקַשְׁר, וּמֵאֵן
דְּאֶתְקַשְׁר בְּנוֹקְבָא, מוֹתָא אֲזַדְמֵנַת קָמִיָּה. מֵנָּא לָן
דְּלָה אֶתְיָהִיב, דְּכַתִּיב אֶתְ חוֹבְקַת בֵּין.

תָּא תָּזִי, בְּאַבְרָהָם פְּתִיב (בראשית יח) שׁוּב אָשׁוּב אֵלֶיךָ,
וְלֹא אֵלֶיךָ, אֵלֶיךָ וּדְאִי, בְּךָ אֶתְקַשְׁר, וְלֹא
בְּנוֹקְבָא. מֵאֵן דְּאֶתִּי מִסְטָרָא דְּנוֹקְבָא, מוֹתָא
אֶקְדִּים לְרַגְלֵי. וְתַעַל וְתִשְׁפִּיבְהוּ עַל מַטַּת אִישׁ
הָאֱלֹהִים, בְּגִין דְּתַמָּן חָמַת קְדוּשָׁה עֲלָא מִכְּלָא.

וַיֹּאמֶר לָהּ הַשָּׁלוֹם לְךָ הַשָּׁלוֹם לְאִישׁךָ הַשָּׁלוֹם
לְיָלְדְךָ. מִכָּאֵן, דְּהִיא עֶקְרָא דְּבֵיתָא, וְלֹא
עוֹד אֶלָּא דְּאִיְהִי אֲזֻלַּת אֲבַתְרִיָּה, וְלֹא בַעֲלָהּ. וַיִּגַּשׁ
יַחְזִי לְהַדְרָפָה הָא אִיקְמוּזָה.

וַיֹּאמֶר אִישׁ הָאֱלֹהִים הֲרַפָּה לָּהּ. מָאִי שָׁנָא הָכָא
דְּאָמַר אִישׁ הָאֱלֹהִים, וְכַד הוּנָה בְּמַתָּא
אֶלִישָׁע. אֶלָּא הָכָא וּדְאִי אִישׁ הָאֱלֹהִים, דְּהָכָא (כ"א)

לשון הקודש

הַנְּקָבָה, הַמְּנוֹת מְקָדִים לְרַגְלֵי. וְתַעַל
וְתִשְׁפִּיבְהוּ עַל מַטַּת אִישׁ הָאֱלֹהִים, מִשׁוּם
שְׁשָׁם רְאֵתָה קְדוּשָׁה עֲלִינָה מִהַכֵּל.

וַיֹּאמֶר לָהּ הַשָּׁלוֹם לְךָ הַשָּׁלוֹם לְאִישׁךָ
הַשָּׁלוֹם לְיָלְדְךָ. מִכָּאֵן שְׁהִיא עֶקְר הַבַּיִת,
וְלֹא עוֹד, אֶלָּא שְׁהִיא הִלְכָה אַחֲרָיו, וְלֹא

שֶׁל נְקָבָה. וּמִי שְׁמַתְקַשְׁר בְּנְקָבָה, הַמְּנוֹת
מְזֻמָּן לְפָנָיו. מִנְּזִין לָנוּ שְׁלָה הוּא גַתָּן?
שְׁכַתּוּב אֶתְ חוֹבְקַת בֵּין.

בְּאֵרָא, בְּאַבְרָהָם פְּתוּב (בראשית יח) שׁוּב
אָשׁוּב אֵלֶיךָ, וְלֹא אֵלֶיךָ. אֵלֶיךָ וּדְאִי, בְּךָ
נְקַשְׁר, וְלֹא בְּנְקָבָה. מִי שְׁכַתּוּב מִצַּד

הוּא) חֹזֵא דוֹכְתִיָּהּ, וְלֹא בְּמֹתָא, וְלֹא בְּשַׁעֲתָא ד־הוּוּ
בְּיַי נְבִיאֵי קַמִּיהָ.

וַיִּי' הָעֲלִים מִמֶּנִּי וְגו', כְּמָה דְאַתְּ אָמַר (בראשית יט) וַיִּי'
הַמְטִיר עַל סְדוּם וְעַל עַמּוֹרָה, דָּא בִי דִינָא
דְּלִתְתָּא. וְלֹא הִגִּיד לִי, מָאֵי טַעְמָא לֹא יָדַע
אֱלִישַׁע. אֲלֹא אָמַר קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וּמָה אֲנָא
קָטִיל לְהַאי, אִי אִימָא לִיָּהּ, לֹא יָמוּת, דְּהָא נְבִיבּוּזָא
דִּילִיָּהּ הוּא. וְדָאֵי אִית לִיָּהּ לְמִימָת, דְּהָא אֶתְמַר,
דְּכְתִיב אֶתְּ חוֹבְקַת בֵּן, וּמֵאַתֵּר דְּנוֹקְבָא גְרִים מוֹתָא,
וּבְגִינֵי כֵךְ לֹא אָמַר לִיָּהּ.

וַיֹּאמֶר לְגִיחִזִּי חֲגוּר מְתַנֶּיךָ וְקַח מִשְׁעֵנִתִּי בְיָדְךָ
וְלֶךְ. וְהָא אוֹקְמוּהָ וְאַסְתַּלַּק נִיסָא מִיָּהּ.
חִי יִי' וְחִי נַפְשֶׁךָ אִם אַעֲזוּבְךָ, אֲמַאי בִּינוּן דְּגִיחִזִּי

לשון הקודש

לֹא יָדַע אֱלִישַׁע? אֲלֹא אָמַר הַקְדוּשׁ
בְּרוּךְ הוּא, וּמָה אֲנִי אֶהְרַג אֶת זֶה? אִם
אָמַר לוֹ – לֹא יָמוּת, כִּי הַמְתַּנֶּה שְׁלוֹ
הִיא. וְדָאֵי שְׂיֵשׁ לוֹ לְמוּת, שְׁהָרִי נֹאמַר,
שְׁכַתוּב אֶתְּ חֻבְקַת בֵּן, וּמִמְקוֹם הַנְּקֻבָּה
גֹרַם מוֹת, וְלִכְּנָן לֹא אָמַר לוֹ.

וַיֹּאמֶר לְגִיחִזִּי חֲגוּר מְתַנֶּיךָ וְקַח מִשְׁעֵנִתִּי
בְיָדְךָ וְלֶךְ. וְהָרִי פְרִשׁוּהָ שְׁהַסְתַּלַּק הַגִּס
מִמֶּנּוּ. חִי ה' וְחִי נַפְשֶׁךָ אִם אַעֲזוּבְךָ,
לְמָה? בִּינוּן שְׁגִיחִזִּי הָיָה הוֹלֵךְ. אֲלֹא

בַּעֲלָהּ. וַיִּגַּשׁ גִּיחִזִּי לְהַדְרֶפָה, הָרִי פְרִשׁוּהָ.
וַיֹּאמֶר אִישׁ הָאֱלֹהִים הִרְפָּה לָּהּ. מָה
שׁוּנָה כָּאֵן שְׁאָמַר אִישׁ הָאֱלֹהִים,
וּכְשֶׁהִיא בָּעִיר אֱלִישַׁע? אֲלֹא כָּאֵן וְדָאֵי
אִישׁ הָאֱלֹהִים, שְׁכָּאֵן (הוּא) מְקוֹמוֹ וְלֹא
בָּעִיר, וְלֹא בְּשַׁעֲהָ שְׁהִיוּ בְּנֵי הַנְּבִיאִים
לְפָנָיו.

וְח' הָעֲלִים מִמֶּנִּי וְגו', כְּמוֹ שְׁנֹאמַר (שם ט)
וְהו' הַמְטִיר עַל סְדוּם וְעַל עַמּוֹרָה, זֶה בֵּית
דִּין שֶׁל מִטָּה. וְלֹא הִגִּיד לִי, מָה הַמַּעַם

הָזֶה אָזִיל. אֵלֶּא הִיא יִדְעַת אֲרַחֲוֵי דְהֵהוּא רְשָׁע
דְּגִיחֲוֵי, דְּלֹא אִיהוּ כְּדֹאֵי דִישְׁתַּכַּח נִסָּא עַל יְדוּי.

וַיִּשָּׂם פִּיּו עַל פִּיּו וְעֵינָיו עַל עֵינָיו וְגו'. אִמְמֵי,
אֵלֶּא דְאֲשַׁנַּח אֱלִישָׁע וַיִּדַע דְּאֲתָרֵא (דְּאֲתָרֵא
הוּא) דָּא הוּא דְגָרִים, דְּאֲתַקְשָׁר בֵּיהַ הֲשָׁתֵּא. וַיִּשָּׂם
פִּיּו עַל פִּיּו וְעֵינָיו עַל עֵינָיו, לְקַשְׁרָא לִיהַ בְּאֲתָרֵא
אֲחֵרָא עַלְלָא, אֲתָר דְּחִיּוּן אֲשַׁתְּכַחוּ בֵּיהַ.

וְלֹא יָכִיל לְאֲעַקְרָא לִיהַ מֵאֲתָר דְּאֲתַקְשָׁר בֵּיהַ
בְּקַדְמֵיתָא, אֵלֶּא אֲתַעַר רוּחָא חֲדָא מְלַעֲיָלָא,
וְאֲתַקְשָׁר בְּהֵאֵי אֲתָר, וְאֲתִיב לִיהַ נַפְשִׁיהַ. דְּאֵי לֹא
הָכִי לָא הָזֶה קָאִים לְעֹלְמִין. וַיִּזְוֶרר הַנַּעַר עַד שְׁבַע
פַּעְמִים, וְלֹא סָלִיק יְתִיר, כְּמָה דְּאֵת אָמַר (תהלים ז)
יְמֵי שָׁנוֹתֵינוּ בְּהֵם שְׁבַעִים שָׁנָה.

לשון הקודש

וְלֹא יָכִיל לְעַקֵּר אוֹתוֹ מִמְּקוֹם שֶׁנִּקְשַׁר בּוֹ
בְּתַחֲלָה, אֵלֶּא עוֹרֵר רוּחַ אַחַת מִלְּמַעְלָה,
וְנִקְשַׁר בְּמִקְוֹם זֶה וְהַשִּׁיב לוֹ אֶת נַפְשׁוֹ,
שֶׁאֵם לֹא כָּד, לֹא הִזָּה עוֹמֵד לְעוֹלָמִים.
וַיִּזְוֶרר הַנַּעַר עַד שְׁבַע פַּעְמִים, וְלֹא עָלָה
יְתֵר, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר יְמֵי שָׁנוֹתֵינוּ בְּהֵם
שְׁבַעִים שָׁנָה.

שְׁהִיא יִדְעָה אֶת דְּרָבֵי אוֹתוֹ גִּיחֲוֵי
הַרְשָׁע, שֶׁאֵינוֹ כְּדֹאֵי שִׁמְעָא גַם עַל יְדוּ.
וַיִּשָּׂם פִּיּו עַל פִּיּו וְעֵינָיו עַל עֵינָיו וְגו',
לְמָה? אֵלֶּא שֶׁאֱלִישָׁע הַשְּׂגִיחַ וַיִּדַע
שֶׁמְקוֹם וְשֶׁהָאִשָּׁה הוּא זֶה הוּא שֶׁגָּרַם,
שֶׁנִּקְשַׁר בּוֹ כַּעַת. וַיִּשָּׂם פִּיּו עַל פִּיּו וְעֵינָיו
עַל עֵינָיו, לְקַשֵּׁר אוֹתוֹ לְמִקְוֹם אֲחֵר
עַלְיוֹן, הַמְּקוֹם שֶׁנִּמְצְאִים בּוֹ חַיִּים.

וְדָא הוּא חֲבֻקוּק נְבִיאָה, כְּמָה דְאַתְּ דְאַתְּ אָמַר אֶתְּ
 חוּבְקַת בִּין. אִי חֲכִי חֲבֻק מִיבְעֵי לִיָּה, אָמַי
 חֲבֻקוּק תִּרִי. אֶלָּא, חֲד (דף מ"ה ע"א) דְאַמִּיָּה, וְחֲד
 דְאַלִּישָׁע, דְאַתְחַבֵּק עִמִּיָּה. דְּבַר אַחַר תִּרִי חֲבֻקִין
 הוּוּ בִיָּה, בִּין לְהֵאִי סְטָרָא בִּין לְהֵאִי סְטָרָא. חֲבֻקָא
 חֲדָא, הַהוּא אַתְר דְּהָוָה תְּלִי בִיָּה בְּקַדְמִיתָא.
 חֲבֻקָא אַחֲרִינָא דְסָלִיק לִיָּה לְדַרְגִין עַלְאִין יִתִיר,
 וּבְגִין כֶּךָ חֲבֻקוּק תִּרִי.

תְּפִלָּה לְחֲבֻקוּק הַנְּבִיא, (חֲבֻקוּק ג) מָאִי תְּפִלָּה. אֶלָּא
 דָּא הוּא אַתְר, דְּהָוָה קָשִׁיר בִּיָּה
 בְּקַדְמִיתָא, וְדָא הוּא תְּפִלָּה שְׁל יָד. עַל שְׁגִיזוֹת.
 דְּהָוָה יוֹמָא דְאַתְקֶשֶׁר בִּיָּה, שְׁגִיזוֹת דְּעֶלְמָא הוּוּ
 תְּלִיין קָמִי קַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וּנְבוֹרָה הָוָה שְׁלִיט,
 וְעַל דָּא אַתְקֶשֶׁר בִּיָּה הֵאִי תְּפִלָּה. (נ"א בְּהֵאִי תְּפִלָּה)

לשון הקודש

חֲבֻקוּק-שְׁנַיִם.

תְּפִלָּה לְחֲבֻקוּק הַנְּבִיא (חֲבֻקוּק א) - אִיזוּ
 תְּפִלָּה? אֶלָּא זְהוּ מְקוֹם שְׁהִיָּה קָשִׁיר בּו
 בְּתַחֲלָה, וְזְהוּ תְּפִלָּה שְׁל יָד. עַל שְׁגִיזוֹת
 - שְׁאוֹתוֹ יוֹם שְׁנַקְשֶׁר בּו, הִיזוּ תְּלוּיִים
 שְׁגִיזוֹת הָעוֹלָם לְפָנֵי הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא,
 וּנְבוֹרָה הִיָּתְהָ שׁוֹלְמָת, וְלָבֵן נְקֶשֶׁרָה בּו
 תְּפִלָּה זוּ (בּוּוּ הַתְּפִלָּה).

זְהוּ הוּא חֲבֻקוּק הַנְּבִיא, כְּמוֹ שְׁנַאֲמַר
 אֶתְּ חֲבֻקַת בִּין. אִם כֶּךָ, הִיָּה צְרִיךְ לְהִיָּת
 חֲבֻק, לְמָה פְּעֻמִּים - חֲבֻקוּק? אֶלָּא
 אַחַד שְׁל אָמוּ, וְאַחַד שְׁל אֶלִּישָׁע
 שְׁהַתְחַבֵּק עִמּוּ. דְּבַר אַחַר, שְׁנֵי חֲבֻקִים
 הִיזוּ בּו, בִּין לְצַד זְה בִּין לְצַד זְה. חֲבֻק
 אַחַד, אוֹתוֹ מְקוֹם שְׁהִיָּה תְּלוּי בּו
 בְּתַחֲלָה. חֲבוּר אַחַר, שְׁהַעֲלָה אוֹתוֹ
 לְדַרְגוֹת יוֹתֵר עֲלִיוֹנוֹת, וְלָבֵן

דְּבַר אַחַר תְּפִלָּה לַחֲבֻקִּים הִנָּבִיא, תְּפִלָּה לַחֲבֻקִּים:
בְּגִין חֲבֻקִּים, דְּאִיהוּ עֶבֶד בְּגִינֵיהּ. יי' שָׁמַעְתִּי
שְׁמִיעַד יִרְאֵתִי וְגו', תָּא חַיִּי, כִּד הוּא אֶתְעַר עָלֵיהּ
רוּחָא דְנְבוּאָה עַל אֲתַר דָּא דְהוּא תְּפִלָּה, הוּא אֲתֵי
וְהוּא דְחִיל וּמִזְדַּעֲזַע. מִתְּלָא אֲמַרִי, מָאן דְנִשְׂיָד
מִפְּלָבָא, מִקְּלִיָּה אֲזַדַּעֲזַע.

יי' פְּעֻלָּךְ בְּקֶרֶב שָׁנִים חַיִּיהוּ, מָאן פְּעֻלָּךְ. אֲלֵא,
עָלֵיהּ קָאמַר, דְּאִיהוּ פִּעַל דִּילֵיהּ. בְּקֶרֶב שָׁנִים
חַיִּיהוּ. הָב לֵיהּ חַיִּין לְהֵאֵי פְּעֻלָּךְ, בְּקֶרֶב שָׁנִין
עֲלֵאִין. דְּבַר אַחַר, חַיִּיהוּ דְלָא יָמוּת כִּד בְּקַדְמִיתָא.

עַל שְׁגִיזוֹנוֹת, מָאֵי עַל שְׁגִיזוֹנוֹת, עַל שְׁגִיאוֹת מִיבְעֵי
לֵיהּ. כְּמָה דְאֵת אֲמַר (תהלים יט) שְׁגִיאוֹת מִי יָבִין.
אֲלֵא (כִּלְאָה הוּא אֲבָל) שְׁגִיזוֹנוֹת, כְּמָה דְאֵת אֲמַר (תהלים ז)
שְׁגִיזוֹן לְדָוִד. זִינֵי תִשְׁבְּחוּן חוּן קַמֵּייהוּ דְנְבִיאֵי,

לשון הקודש

פְּעֻלָּךְ? אֲלֵא עָלֵי אֲמַר, שְׁהוּא פִּעַל שְׁלוּ.
בְּקֶרֶב שָׁנִים חַיִּיהוּ, תַּן לוֹ חַיִּים לְפְעֻלָּךְ
זֶה בְּקֶרֶב שָׁנִים עֲלִיזוֹנוֹת. דְּבַר אַחַר
חַיִּיהוּ – שְׁלֵא יָמוּת כְּמוֹ שְׁבַתְחָלָה.
עַל שְׁגִיזוֹנוֹת, מָה זֶה עַל שְׁגִיזוֹנוֹת? עַל
שְׁגִיאוֹת הִיָּה צְרִיךְ (לְכַתֵּב), כְּמוֹ שְׁנֵאמַר
(תהלים יט) שְׁגִיאוֹת מִי יָבִין. אֲלֵא וְהַבֵּל הוּא.
אֲבָל שְׁגִיזוֹנוֹת, כְּמוֹ שְׁנֵאמַר (שם ז) שְׁגִיזוֹן

דְּבַר אַחַר תְּפִלָּה לַחֲבֻקִּים הִנָּבִיא –
תְּפִלָּה לַחֲבֻקִּים, מִשּׁוֹם חֲבֻקִּים שְׁהוּא
עֲשָׂה בְּשִׁבְלוֹ. ה' שָׁמַעְתִּי שְׁמִיעַד יִרְאֵתִי
וְגו', בֵּא רְאָה, כְּשִׁמְתְּעוֹרְרַת עָלֵינוּ רוּחַ
נְבוּאָה עַל מְקוֹם זֶה שְׁהוּא תְּפִלָּה, הִיָּה
כָּא וְהִיָּה פּוֹחַד וּמִזְדַּעֲזַע. מְשַׁל אֲמַרִים,
מִי שְׁנַגְשֵׁד מִפְּלָבָא, מִקּוֹלוֹ הוּא מִזְדַּעֲזַע.
ה' פְּעֻלָּךְ בְּקֶרֶב שָׁנִים חַיִּיהוּ, מִי זֶה

לְמִישְׁרֵי עַלְיֵיהוּ רוּחַ נְבוּאָה, כְּמָה דְאֵת אָמַר (שמואל
 א' כ) וּפְנַעַתָּ חֶבֶל נְבִיאִים יְרֵדִים מִחֶבְמָה וּלְפָנֵיהֶם
 נִבֵּל וְתַף וְגו', וּכְתִיב (מלכים ב ג) וְעַתָּה קָחוּ לִי מִנִּגְן
 וְגו'. וְכָל שֶׁפֶן חֲבֻקוֹ, דְאֶצְטְרִיךְ לִיה יַתִּיר
 מִכְּלֵהוֹן, לְנִיחָא דְרוּחָא, וּלְבִסְמָא לְהֵהוּא אֶתְר,
 לְאִמְשָׁבָא עַלְיָה רוּחַ נְבוּאָה. וְכֵן כְּלָהוּ נְבִיאֵי כְּהֵאִי
 גְּוֹנָא, בַּר מִמֹּשֶׁה דְסָלִיק עַל כָּל שְׂאֵר נְבִיאֵי
 דְעֵלְמָא, זְכָאָה חוֹלְקִיָּה.

תָּא חֲזִי, כִּד נִפְקוּ יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם, רוּחֵיהוֹן הָוָה
 תָּבִיר בְּגִוּוּיָּיהוּ, וְהוּוּ שְׁמַעִין אֵינּוֹן תְּשַׁבְּחוּ, וְלֹא
 יִבְלִין לְמַחְדֵּי, וּבְשַׁעַתָּא דְכְּלָהוּ אוּכְלָסִין וְרַתִּיכִין
 נִפְקוּ בְּשִׁכְנֵתָא, כְּלָהוּ אָרִימוּ תְשַׁבְּחוּ וְשִׁירִין קָמִי
 קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְאֶתְעַר קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
 רוּחֵיהוֹן דִּישְׂרָאֵל, וְהוּוּ שְׁמַעִין אֵינּוֹן תְּשַׁבְּחוּ, וְקָאִים
 רוּחֵיהוֹן בְּגִוּוּיָּיהוּ דְלֹא פִרְחָן.

לשון הקודש

הַנְּבִיאִים, פִּרְט לְמֹשֶׁה שַׁעֲלָה עַל כָּל
 שְׂאֵר נְבִיאֵי הָעוֹלָם. אֲשֶׁרֵי חֲלָקוּ!
 בַּא רְאָה, כְּשִׁנְצָאוּ יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם,
 רוּחָם הִיָּתָה שְׁבוּרָה בְּתוֹכָם, וְהָיוּ
 שׁוֹמְעִים אוֹתָם תְּשַׁבְּחוֹת וְלֹא יִבְלִים
 לְשִׁמְתָה. וּבְשַׁעֲרָה שְׁכָל הָאוּכְלוּסִין
 וְהַמְרַכְּבוֹת יֵצְאוּ עִם הַשְּׂכִינָה, כְּלָם
 הָרִימוּ שִׁירִים וְתְשַׁבְּחוֹת לְפָנֵי הַקְּדוֹשׁ

לְדוֹד. מִיָּנִי תְשַׁבְּחוֹת הָיוּ לְפָנֵי הַנְּבִיאִים
 לְהַשְׁרוֹת עֲלֵיהֶם רוּחַ נְבוּאָה, כְּמוֹ
 שְׁנֵאמַר (שמואל א'-כ) וּפְנַעַתָּ חֶבֶל נְבִיאִים
 יְרֵדִים מִחֶבְמָה וּלְפָנֵיהֶם נִבֵּל וְתַף וְגו',
 וְכְתוּב וְעַתָּה קָחוּ לִי מִנִּגְן וְגו'. וְכָל שֶׁפֶן
 חֲבֻקוֹ שֶׁהֶצְטְרִיךְ לוֹ יוֹתֵר מִכָּלֶם, לְנַחַת
 הָרוּחַ, וּלְבִשָּׁם אֶת אוֹתוֹ מְקוֹם, לְהַמְשִׁיךְ
 עָלָיו רוּחַ נְבוּאָה. וְכֵן כְּמוֹ כֶּךָ כָּל

כִּי נָשָׂא כַד אִיהוּ שָׁבִיב פּוֹלְחָנָא, כִּדִּין יַדַּע תְּבִירוֹ
 דְּגֵרְמוֹי, תְּבִירוֹ דְּרוּחִיהּ. כִּךְ יִשְׂרָאֵל, כִּד נִפְקוּ
 מִמִּצְרַיִם, כִּדִּין טָעִימוּ טַעְמָא דְּמוֹתָא, וְקוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא אִפִּי לֹזֶן, דְּכִתְיִב, (שמות יג) וַיֵּי' הוֹלֵךְ
 לְפָנֵיהֶם יוֹמָם וָגו'. וְכָל אֲזַרְחִין, הֵוּ סִלְקִין רִיחִין
 דְּאַסּוֹתָא, וְעָאֲלִין לְגוֹפֵייהוּ וְאַתְסִיין, וְקַל תְּשַׁבְּחוּ
 דִּהוּ שְׁמַעִין, הֵו חֲדָאן וְנִיחִין בְּרוּחִיהוּן.

וּפְרַעַה וְכָל אֵינּוֹן אֹכְלוֹסִין דִּילִיהּ, הֵוּ אֲזִילִי
 בְּתַרִּייהוּ, לְאַזְנָפָא לֹזֶן, עַד דְּנִפְקוּ
 מֵאַרְעָא דְּמִצְרַיִם. וְכֵן כָּל אֵינּוֹן רַבְרַבִּין דְּמִמְנָן
 עֲלִיהוּן, וְעַל שְׂאֵר עַמִּין, אֲזִיפוּ לָהּ לְשִׁכְנֵתָא
 וְלִישְׂרָאֵל כְּלָהּ, עַד דְּשָׂארוּ בְּאִיתָם בְּקִצָּה הַמְדְּבָר,
 חֲדָא הוּא דְּכִתְיִב, וַיְהִי בְּשַׁלַּח פְּרַעַה אֶת הָעָם וָגו'.

לשון הקודש

ריחות של רפואה, ונכנסים לגופם
 ומתרפאים, וקול התשבחות שהיו
 שומעים, היו שמחים ונחים ברוחם.

ופרעה וכל אותם האוכלוסים שלו היו
 הולכים אחריהם ללוות אותם עד
 שיצאו מארץ מצרים, וכל כל אותם
 גדולים שרים הממנים עליהם ועל שאר
 העמים, לוו את השכינה ואת ישראל
 כלם, עד שחננו באיתם בקצה המדבר.
 זהו שכתוב ויהי בשלח פרעה את העם

ברוך הוא, ועורר הקדוש ברוך הוא את
 רוחם של ישראל, והיו שומעים את
 אותם התשבחות, ועמדה רוחם בתוכם
 שלא פרחו.

בשארדם עויב עבודה, אז יודע את
 שברון העצמות ושברון הרוח. כך
 ישראל, בשיצאו ממצרים, אז טעמו
 טעם המות, והקדוש ברוך הוא רפא
 אותם, שכתוב (שמות יג) וה' הלך לפניהם
 יומם וָגו'. וכל הדרכים היו מעלות

כִּי קָרוֹב הוּא, כִּי קָרוֹב הוּא. הֵהוּא אֹמְרָה דְאֹמְרֵי
 אֲבִימֶלֶךְ לְאַבְהֵן, עַל הֵהוּא טִיבוּ דְעֵבְדוּ פְּלִשְׁתִּים
 לְאַבְהֵן, דְּכַתִּיב (בראשית כא) בַּחֶסֶד אֲשֶׁר עָשִׂיתִי עִמָּךְ
 תַּעֲשֶׂה עִמָּדֵי וְעַם הָאָרֶץ אֲשֶׁר נָרְתָה בָּהּ.

וַיְהִי בְּשַׁלַּח פְּרַעְיָה אֶת הָעָם, מֵה כְּתִיב לְעִילָא,
 וַיָּקָם פְּרַעְיָה לַיְלָה הוּא וְכָל עֲבָדָיו. תָּא חֲזִי,
 נוֹקְמָא עֲלָאָה דְעֵבֶד קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּמַצְרַיִם.
 תִּלְת מוֹתָנֵי הוּו. חַד, דְעֵבְדוּ בּוֹכְרִין בְּמַצְרַיִם,
 דְקָטִילוּ כָּל אֵינוֹן דְאַשְׁכְּחוּ. וְחַד, דְקָטִיל קִדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא בְּפִלְגוֹת לַיְלִיא. וְחַד, פֶּד חָמָא פְּרַעְיָה
 מוֹתָנָא בְּבִיתִיה בְּבָנוּי וּבְעֵבְדוּי, קָם וְזָרִיז נְרַמִּיָּה,
 וְקָטִיל אֲפַרְכִּין וְסַרְכִּין, וְכָל דְאַמְלִיכוּ לִיָּה לְסַרְבָּא
 בְּעַמָּא עַד דְאֹרִייתָא אֲסַהֲיַדַת עָלֶיהָ דְאִיָּהוּ קָם
 בְּלִילִיא מִמָּש. כְּמָה (דְקִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּפִלְגוֹת) דְלִילִיא

לשון הקודש

שְׁעֵשָׂה תְּקֹדֶשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּמַצְרַיִם,
 שְׁלִשָּׁה סוּגֵי מוֹת הָיוּ אֶחָד שְׁעֵשׂו
 הַבְּכוּרִים בְּמַצְרַיִם, שְׁהָרְגוּ כָּל אוֹתָם
 שְׁנַמְצָאוּ. וְאֶחָד שְׁהָרַג הַקֹּדֶשׁ בְּרוּךְ הוּא
 בַּחֲצוֹת הַלַּיְלָה. וְאֶחָד כְּשֶׁרָאָה פְּרַעְיָה
 אֶת הַמּוֹת בְּבִיתוֹ בְּבָנוּי וּבְעֵבְדוּי, קָם
 וְזָרִיז אֶת עַצְמוֹ, וְהָרַג שָׂרִים וּמוֹשְׁלִים וְכָל
 מִי שִׁיעֵץ לוֹ לְסַרְב לָעַם, עַד שֶׁהִתוֹרָה
 מְעִידָה עָלָיו שֶׁהוּא קָם בְּלִילָה מִמָּשׁ,

וְגו', כִּי קָרוֹב הוּא. כִּי קָרוֹב הוּא, אוֹתָהּ
 שְׁבוּעָה שְׁנִשְׁבַּע אֲבִימֶלֶךְ לְאַבְוֹת עַל
 אוֹתוֹ טוֹב שְׁעֵשׂו הַפְּלִשְׁתִּים לְאַבְוֹת,
 שְׁכַתּוֹב (בראשית כא) בַּחֶסֶד אֲשֶׁר עָשִׂיתִי
 עִמָּךְ תַּעֲשֶׂה עִמָּדֵי וְעַם הָאָרֶץ אֲשֶׁר
 נָרְתָה בָּהּ.

וַיְהִי בְּשַׁלַּח פְּרַעְיָה אֶת הָעָם. מֵה כְּתוֹב
 לְמַעְלָה? וַיָּקָם פְּרַעְיָה לַיְלָה הוּא וְכָל
 עֲבָדָיו. בֵּא רָאָה, הַנִּקְמָה הָעֲלִיוֹנָה

קָטַל בּוֹכְרִין וְעֶבֶד נּוֹקְמִין, הָכִי קָם פְּרַעַה בְּאַרְעָא
 דְּמַצְרַיִם, וְקָטַל וְעֶבֶד נּוֹקְמִין בְּסַרְכוּי, וְאַפְרָכוּי,
 וְאַמְרָכְלוּי, וּבְכָל אֵינּוֹן רַבְרַבִּין (דף מ"ה ע"ב) הָדָא הוּא
 דְּכְתִיב, (שמות יב) וַיִּקָּם פְּרַעַה לַיְלָה (לַיְלָה מִמָּשׁ), וַיִּקָּם
 לְקַטְלָא וּלְשִׁיפָא.

אוֹרְחוּי דְּכַלְבָּא, בְּד מַחֲיִין לִיה בְּאַבְנָא, אִיהוּ אָתִי
 וְנָשִׂיף לְחִבְרִיה, בְּד פְּרַעַה, לְבָתָר אִיהוּ
 הָהּ אָזִיל בְּשׁוֹקֵי, וְהָהּ מַכְרִיז וְאָמַר, קוּמוּ צְאוּ
 מִתּוֹךְ עַמִּי, אַתּוֹן קַטְלַתּוֹן לְכָל בְּנֵי מִתָּא, אַתּוֹן
 קַטְלַתּוֹן סַרְכֵי וְאַפְרָכֵי וְכָל בְּנֵי בֵּיתִי, הָדָא הוּא
 דְּכְתִיב וַיִּקְרָא לְמֹשֶׁה וּלְאַהֲרֹן לַיְלָה. בֵּינוֹן דְּבִידְכוּן
 הָהּ כְּלָא, וּבִרְכַתֶּם גַּם אוֹתִי, דְּלָא תִקְטְלוּן לִי.
 לְבָתָר אִיהוּ בְּגֵרְמִיָה אוֹזִיף לּוֹן, וְאַפִּיק לּוֹן מֵאַרְעָא,
 הָדָא הוּא דְּכְתִיב וַיְהִי בְשַׁלַּח פְּרַעַה אֶת הָעָם וְגו'.

לשון הקודש

ואומר: קומו צאו מתוך עמי, אתם
 הרגתם לכל בני העיר, אתם הרגתם
 השָׂרִים והמושלים וכל בני ביתי. זהו
 שפֵתוב ויקרא לְמֹשֶׁה וּלְאַהֲרֹן לַיְלָה.
 בֵּינוֹן שפֵתדכס הִיָה הַכֵּל – וּבִרְכַתֶּם גַּם
 אֹתִי, שְׁלָא תִהְרְגוּ אוֹתִי. אַחַר כֵּן הוּא
 בְּעַצְמוֹ לִוָה אוֹתֶם וְהוֹצִיא אוֹתֶם
 מִהָאָרֶץ. זְהוּ שפֵתוב וַיְהִי בְשַׁלַּח פְּרַעַה
 אֶת הָעָם וְגו'.

כמו ושהקדוש ברוך הוא בחצותו שְׁהַלְלָה הָרַג
 בְּכוֹרוֹת וְעֵשָׂה נְקָמוֹת, כֵּן קָם פְּרַעַה
 בְּאַרְץ מִצְרַיִם וְהָרַג וְעֵשָׂה נְקָמוֹת בְּשָׂרָיו
 וּמוֹשְׁלָיו וְאַמְרָכְלָיו וּבְכָל אוֹתֶם גְּדוּלִים.
 זְהוּ שפֵתוב (שמות יב) וַיִּקָּם פְּרַעַה לַיְלָה
 וְלַיְלָה מִמָּשׁוּ, שְׁקָם לְהָרַג וּלְהַשְׁמִיד.

הָרַד הַכְּלָב, בְּשִׁמְכִים אוֹתוֹ בְּאַבְן, הוּא
 בָּא וְנָשִׂיף אֶת חִבְרוֹ. כֵּן פְּרַעַה, אַחַר
 הוּא הִיָה הוֹלֵךְ בְּשׁוֹקֵיב, וְהִיָה מַכְרִיז

וַיִּסַּב אֱלֹהִים אֶת הָעַם דְּרַךְ הַמִּדְבָּר יַם סוּף. (שמות)
 (ג) לְתַקְנָא אֲרַחָא לְאַתְרֵיהּ. ר' יְהוּדָה אָמַר,
 מָאִי שָׁנָא כַּד הָווּ יִשְׂרָאֵל בְּמִצְרַיִם, דְּכַתְיִב, (שמות ה)
 שְׁלַח אֶת עַמִּי, (שמות ט) כִּי אִם מָאֵן אֶתָּה לְשַׁלַּח אֶת
 עַמִּי, (שמות ד) בְּנֵי בְכוֹרֵי יִשְׂרָאֵל, וּבַהֲהוּא זְמַנָּא לֹא
 הָווּ גְזִירִין, וְלֹא אֶתְקַשְׁרוּ בֵּיהּ בְּדָקָא יְאוּת. וְהָכֵא
 דְהָווּ גְזִירִין, וְעַבְדוּ פֶסְחָא, וְאֶתְקַשְׁרוּ בֵּיהּ, קָרִי לֹון
 אֶת הָעַם.

אֵלָא בְּגִין הֵהוּא עֵרַב רַב, דְּאֶתְדַבְּקוּ בְּהוּ,
 וְאֶתְעָרְבוּ בַּהֲדִיּוּתוֹ, קָרִי לֹון אֶת הָעַם
 סְתָם. בְּמָה דְאַתְ אָמַר, (שמות לב) וַיִּגְדֹּף יי' אֶת הָעַם
 עַל אֲשֶׁר עָשׂוּ אֶת הָעֵגֹל. וַיִּקְהַל הָעַם עַל אֶהְרֹן.
 וַיֵּרָא הָעַם כִּי בִשְׁשׁ מִשֶּׁה. וְכֵן כְּלָהוּ.

רַבִּי יַצְחָק ור' יְהוּדָה הָווּ אֲזִילֵי מֵאוּשָׁא לְלוּד, וַהֲוָה
 עֲמַהוּן יוֹסִי מַיְיעָא, בְּקַטִּירָא דְגַמְלֵי עֲטוּפִירָא

לשון הקודש

קָרָא לְהֵם אֶת הָעַם?
 אֵלָא מְשׁוּם עֵרַב רַב שְׁנַדְבְּקוּ בְּהֵם
 וְהִתְעָרְבוּ עִמָּהֶם, קָרָא לְהֵם אֶת הָעַם
 סְתָם, כְּמוֹ שְׁנַנְאֵמַר (שם לג) וַיִּגְדֹּף ה' אֶת
 הָעַם עַל אֲשֶׁר עָשׂוּ אֶת הָעֵגֹל. וַיִּקְהַל
 הָעַם עַל אֶהְרֹן. וַיֵּרָא הָעַם כִּי בִשְׁשׁ
 מִשֶּׁה. וְכֵן כְּלָם.

רַבִּי יַצְחָק ורַבִּי יְהוּדָה הָיוּ הוֹלְכִים

וַיִּסַּב אֱלֹהִים אֶת הָעַם דְּרַךְ הַמִּדְבָּר יַם
 סוּף, לְתַקְנָא דְרַךְ לְמִקּוּמָהּ. רַבִּי יְהוּדָה
 אָמַר, מַה שׁוּנָה בְּשָׁהִיוּ יִשְׂרָאֵל בְּמִצְרַיִם,
 שְׁכַתּוּב (שם ה) שְׁלַח אֶת עַמִּי, (שם ט) כִּי אִם
 מָאֵן אֶתָּה לְשַׁלַּח אֶת עַמִּי, (שם ד) בְּנֵי
 בְכוֹרֵי יִשְׂרָאֵל, וּבִאוּתוֹ זְמַן לֹא הָיוּ
 מְהוּלִים וְלֹא נִקְשְׁרוּ בּוּ בְרָאוּי, וְכֵאֵן,
 שְׁהָיוּ מְהוּלִים וְעָשׂוּ פֶסַח וְנִקְשְׁרוּ בּוּ,

בְּכַתְּפֵיהֶו. עַד דַּהּוּוּ אֲזֵלִי, אֲשַׁבַּח הַהוּא יוֹסִי טַיִיבָא
 אַנְתּוּ חָדָא דְשָׂאָר עַמִּין, דְקָטִירָא בִירוּקֵי חֲקָלָא,
 אֲשַׁתְּמִיט מְנַיְהוּ וְאַתְקִיף בָּהּ, וְאַתָּא עָלָה. תְּוֹוְהוּ
 ר' יֶצְחָק ור' יְהוּדָה, אָמְרוּ נִיתוּב מֵאַרְחָא דָּא, דְהָא
 קְדָשָׁא בְרִידָא הוּא בְּעָא לְאַחֲזָאָה לָן, דְלֹא נִתְחַפְּר
 בְּהַדְרִיהָ. תָּבוּ מֵאַרְחָא, בְּדָקוּ בְתַרְיָה, וְאַשְׁכְּחוּ
 דְבַרְיָה דְבֵת אֵל גִּבְרָה הָוָה, וְאַבוּהָ פָּסִיל זְרַעָא הָוָה.
 אָמְרוּ, בְרִידָא רַחֲמָנָא דְשׁוֹיב לָן.

פְּתַח ר' יֶצְחָק וְאָמַר (תהלים לו) אֵל תִּתְחַר בַּמֵּרְעִים.
 מָאן אֵינוּן מֵרְעִים, דְלֹא כְתִיב חֲטָאִים, אוּ
 רְשָׁעִים. אֲלָא מֵרְעִים, דְאַבְאִישִׁין לְגַרְמֵייהוּ, וּלְחַנְי
 דְמִתְחַבְּרָן בְּהַדְרֵייהוּ. ר' יְהוּדָה אָמַר, מֵרְעִים:
 אַרְחִיק גִּרְמָד מֵמֵרְעִים דְלֹא תַחֲוֹזֵן רַעִים וְחַבְרִים
 בְּחָדָא, דְלֹא יבְאִישׁוּ לָךְ עוֹבְדוֹי, וְתַתְּפִס בְּחֲטָאוֹי.

לשון הקודש

אל גבר, ואביו זרע פסול הנה. אמרו:
 בְּרוּךְ הַרְחֵמֵן שְׁהַצִּילָנוּ.

פְּתַח רַבִּי יֶצְחָק וְאָמַר, (תהלים לו) אֵל
 תִּתְחַר בַּמֵּרְעִים. מִי הֵם הַמֵּרְעִים, שְׁלֹא
 כְּתוּב חֲטָאִים אוּ רְשָׁעִים? אֲלָא מֵרְעִים,
 שְׁמֵרְעִים לְעַצְמָם וּלְאַוְתָם שְׁמִתְחַבְּרִים
 עִמָּם. רַבִּי יְהוּדָה אָמַר, מֵרְעִים – הַרְחֵק
 עֲצָמְךָ מֵמֵרְעִים, שְׁלֹא תַחֲוִי רַעִים
 וְחַבְרִים בְּאֶחָד, שְׁלֹא יִרְעוּ לָךְ מַעֲשֵׂיו
 וְתַתְּפִס בְּחֲטָאוֹי.

מאושא ללוד, והנה עמהם יוסי הסוחר
 עם גמלים קשורים ומשאות על
 כתפיהם. עד שהיו הולכים, מצא יוסי
 הסוחר אשה אחת משאר העמים
 שלקטה ירקות בשדה. נשמת מהם
 והחזיק בה וביא עליה. תמהו רבי יצחק
 ורבי יהודה. אמרו, נשוב מהדרך הזו,
 שהרי הקדוש ברוך הוא רצה להראות
 לנו שלא נתחבר עמו. שבו מהדרך,
 בדקו אתריו, ומצאו שהנה בן של בת

תָּא חַיִּי, אִי לָא הוּוּ אֵינּוּן עֶרְב רַב דְּאֶתְחַבְרוּ בְּהוּן
 בְּיִשְׂרָאֵל, לָא אֶתְעַבֵּיד הַהוּא עוֹבְדָא, וְלָא
 מִיתוּ מִיִּשְׂרָאֵל, כָּל אֵינּוּן דְּמִיתוּ, וְלָא גְרִים לֹון
 לְיִשְׂרָאֵל כָּל מַה דְּגְרִים. וְתָא חַיִּי, הַהוּא עוֹבְדָא,
 וְהַהוּא חוֹבָה מִמָּשׁ, גְרִים גְּלוּתֵהוּן דְּיִשְׂרָאֵל.

דְּתַנִּינָן, בְּעָא קַדְשָׁא בְרִידָּהּ הוּא, דִּישְׁתַּכְחוּן
 יִשְׂרָאֵל בְּהַהוּא שַׁעְתָּא כְּמִלְאָכֵי
 עֶלְאִי, וְלִמְעַבְד לֹון חִירִין מִכְּלָא, חִירִין מִמוּתָא,
 וְלִמְחַיִּי חִירִין מִן שַׁעְבוּדָא דְשָׂאֵר עַמִּין, כְּמַה
 דְּאֶתְ אָמַר, (שמות לב) חָרוֹת עַל הַלְּוִיֹּת, אֵל תִּקְרִי
 חָרוֹת, אֶלְא חִירוֹת.

כִּיּוֹן דְּאֶתְעַבֵּיד הַהוּא עוֹבְדָא, גְרִימוּ כְּלָא. גְרִימוּ
 מוּתָא, גְרִימוּ שַׁעְבוּד מְלַבְּוֹן, גְרִימוּ דְּאֶתְחַבְרוּ
 אֵינּוּן לִוְחֵי קַדְמָאִי, גְרִימוּ דְּמִיתוּ מִיִּשְׂרָאֵל, כְּמַה

לשון הקודש

מִלְאָכֵי עֶלְיוֹנִים וְלַעֲשׂוֹת אוֹתָם חוֹרִין
 מִהַכֵּל, בְּנֵי חָרוֹת מְסוּת, וְלִהְיוֹת בְּנֵי
 חוֹרִין מִשַׁעְבוּד שֶׁל שָׂאֵר הָעַמִּים, כְּמוֹ
 שֶׁנֶּאֱמַר (שמות לב) חָרוֹת עַל הַלְּוִיֹּת. אֵל
 תִּקְרִי חָרוֹת אֶלְא חִירוֹת.

כִּיּוֹן שֶׁנַּעֲשֶׂה אוֹתוֹ מַעֲשֶׂה – גְרָמוּ הַכֵּל.
 גְרָמוּ מוּת, גְרָמוּ שַׁעְבוּד מְלַכְיוֹת, גְרָמוּ
 שֶׁנִּשְׁבְּרוּ אוֹתָם לִוְחוֹת רֵאשׁוֹנִים, גְרָמוּ

כֵּן רָאָה, אֵלּוּלֵי הָיוּ אוֹתָם עֶרְב רַב
 שֶׁהִתְחַבְּרוּ עִם יִשְׂרָאֵל, לֹא נַעֲשֶׂה הָיָה
 אוֹתוֹ מַעֲשֶׂה, וְלֹא מִתּוֹ מִיִּשְׂרָאֵל כָּל
 אוֹתָם שָׁמְתוּ, וְלֹא גָרַם לְיִשְׂרָאֵל מַה
 שֶׁגָרַם. וְכֵן רָאָה, אוֹתוֹ מַעֲשֶׂה וְאוֹתוֹ
 חָמָא מִמָּשׁ גָרַם לְגִלוּת יִשְׂרָאֵל.

שֶׁשְׁנִינּוּ, רָצָה הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא
 שֶׁיִּמְצְאוּ יִשְׂרָאֵל בְּאוֹתָהּ שַׁעָה כְּמוֹ

אֶלְפִין מִנֵּי־הוּ. וְכָל דָּא, בְּגִין אֶתְחַבְּרוּתָא דְאֵינוֹן
עֶרְב רַב, דְּאֶתְחַבְּרוּ בְּהוּ.

אוּף הָבֵא, בְּגִינֵיהוֹן, לָא אֶתְקֵרוֹן בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, וְלֹא
יִשְׂרָאֵל, וְלֹא עַמִּי, אֶלָּא הָעַם סְתָם. וְאִי
תִּימָא וְחֻמוֹשִׁים עָלוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. כִּד הוּוּ סְלֵקִין
מִמְצָרִים, וְלֹא אֶתְחַבְּרוּ בְּהַדְיָהוּ אֵינוֹן עֶרְב רַב,
קָרִי לוֹן בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, פִּינּוֹן דְּאֶתְחַבְּרוּ בְּהַדְיָהוּ,
דְּכִתִּיב וְגַם עֶרְב רַב עָלָה אֶתָּם, קָרִי לוֹן הָעַם.

רַבִּי יוֹסִי אֶקְשִׁי וְאָמַר, פְּתִיב פִּי אֲשֶׁר רְאִיתֶם אֶת
מְצָרִים הַיּוֹם לֹא תוֹסִיפוּ לְרְאוֹתֶם עוֹד עַד
עוֹלָם. אִי הָבֵי, כֹּל יוֹמָא הוּוּ חֲמָאן לְהַהוּא עֶרְב
רַב. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, עֶרְב רַב פְּתִיב, וְלֹא מְצָרִים,
דְּהָא כַּמָּה שְׂאָר עַמִּין הוּוּ דִּי־רִי בְּמְצָרִים. וְלֹא
עוֹד אֶלָּא דְכֻלְּהוּ אֶתְגַּזְּרוּ, וְכִיּוֹן דְּאֶתְגַּזְּרוּ, לֹא
אֶקְרוֹן מְצָרָאִי.

לשון הקודש

עַמִּים אוֹתָם עֶרְב רַב, קָרָא לְהֶם בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל. פִּינּוֹן שֶׁהִתְחַבְּרוּ עַמִּים, שְׂפָתוֹב
וְגַם עֶרְב רַב עָלָה עַמִּים, קָרָא לְהֶם הָעַם.
רַבִּי יוֹסִי הִקְשָׁה וְאָמַר, פְּתוּב פִּי אֲשֶׁר
רְאִיתֶם אֶת מְצָרִים הַיּוֹם לֹא תוֹסִיפוּ
לְרְאוֹתֶם עוֹד עַד עוֹלָם. אִם כֵּן, כֹּל יוֹם
הַיּוֹם רוֹאִים אֶת אוֹתוֹ עֶרְב רַב? אָמַר רַבִּי

שְׂמַתוֹ מִיִּשְׂרָאֵל כַּמָּה אֲלָפִים מֵהֶם. וְכָל
זֶה מִשׁוּם הִתְחַבְּרוּת שֶׁל אוֹתָם עֶרְב
רַב שֶׁהִתְחַבְּרוּ בְּהֶם.
אִף כֵּן בְּגִלְגָּלִים לֹא נִקְרְאוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל,
וְלֹא יִשְׂרָאֵל, וְלֹא עַמִּי, אֶלָּא הָעַם סְתָם.
וְאִם תֹּאמַר, וְחֻמוֹשִׁים עָלוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל?
כִּשְׁהֵיוּ עוֹלָם מִמְצָרִים וְלֹא הִתְחַבְּרוּ

וְעַל פּוֹמָא דְמֹשֶׁה קְבִילוּ לֹזֵן. וְהֵינּוּ מַה (דף מ"ו ע"ב)
 דְּאָמַר הַכְּתוּב, (שמות לב) לָךְ יָרַד כִּי שָׁחַת עִמָּךְ
 סָרוּ מִהַר מִן הַדֶּרֶךְ אֲשֶׁר צִוִּיתֶם. צִוִּיתֶם כְּתִיב.
 וַחֲמֻשִׁים עָלוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם, חֵד
 מִחֲמֻשָּׁה חֹזֵן. וְר' יוֹסִי אֹמֵר חֲמֻשָּׁה מִיִּשְׂרָאֵל, וְחֵד
 מִנִּיּוּהוּ. רַבִּי יְהוּדָה אֹמֵר, וַחֲמֻשִׁים: אֶחָד מִחֲמֻשִׁים.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, בְּגִין דִּתְהוּא יוֹבְלָא סְלִיק לֹזֵן
 מִמִּצְרַיִם, בְּגִין כֶּד וַחֲמֻשִׁים עָלוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
 מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם. וְאִי לָאו, לָא סְלִיקוּ, וְעַל דָּא
 אֲתַעֲכְבוּ חֲמֻשִׁין יוֹמִין לְקַבְּלָא אוֹרֵייתָא. וְמִתְהוּא
 אֲתַר נִפְקַת אוֹרֵייתָא, וְאֲתִיְהִיבַת, וְעַל דָּא וַחֲמֻשִׁים
 חָסַר. דְּבִגִין דָּא עָלוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם.

לשון הקודש

יהודה, ערב רב פתוב, ולא מצרים, רבי יהודה אומר, וחמשים - אחד מחמשים.

אמר רבי שמעון, משום שאותו יובל העלה אותם ממצרים, משום כד וחמשים עלו בני ישראל מארץ מצרים, ואם לא - לא עלו, ולכן התעכבו חמשים יום לקבל תורה. ומאותו מקום יוצאת תורה ונתנה, ועל זה וחמשים חסר, שבגלל זה עלו בני ישראל מארץ מצרים.

יהודה, ערב רב פתוב, ולא מצרים, שחרי כמה שאר עמים היו דרים במצרים, ולא עוד, אלא שכלם נמולו, ובין שנמולו, יותר לא נקראו מצרים. ועל פי משה קבלו אותם, והינו מה שאמר הכתוב לך ירד כי שחת עמך סרו מהר מן הדרך אשר צויתם. צויתם כתוב. וחמשים עלו בני ישראל מארץ מצרים - אחד מחמשה היו. ורבי יוסי אומר, חמשה מישראל, ואחד מהם.